

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 383

van **STEVE VANDENBERGHE**

datum: 18 april 2018

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Vak 'Actief burgerschap' - Inwerkingtreding

Met de visietekst van het Gemeenschapsonderwijs (GO!) in 2016, werd de beslissing genomen om over te gaan tot een vak 'actief burgerschap' in het secundair onderwijs.

Dit vak bevindt zich dit jaar in een testfase. Vanaf volgend schooljaar zou het operationeel moeten zijn. De deadline van het zomerreces komt echter heel dichtbij en tot op heden blijft het zeer stil rond deze thematiek. Dat kan problematisch worden, aangezien het de bedoeling is dat het vak vanaf het schooljaar 2018-2019 in werking treedt.

Tot op heden blijft de visietekst veeleer vaag in de implicatie, waardoor ook verschillende leerkrachten niet goed weten wat het vak nu precies zal inhouden. De leerkrachten zijn vragende partij voor meer en duidelijkere informatie en liefst zo snel mogelijk, zodat het lerarenkorps zich tijdig kan voorbereiden op de implicatie.

1. Kan de minister een voorlopige stand van zaken geven over de testfase van dit project?
2. Is de datum van 1 september 2018 nog steeds haalbaar?
3.
 - a) Is er al informatie over de invulling van het vak? In welke graad/graden zou het vak worden geïmplementeerd? En waarom?
 - b) Wat zou dit veranderen aan het huidige curriculum?
 - c) Op welke manier worden de leerkrachten ondersteund om zich tijdig voor te bereiden op de implementatie?

ANTWOORD

op vraag nr. 383 van 18 april 2018
van **STEVE VANDENBERGHE**

1. Dit schooljaar zijn 11 pilootscholen aan de slag gegaan met de leerlijn actief burgerschap. Tien scholen richten het vak actief burgerschap in en één school gaat er projectmatig mee aan de slag. Maar er zijn ook tal van scholen die buiten het pilootproject met de leerlijn aan het werk zijn.

De participerende scholen vormen een goede afspiegeling van de GO! secundaire scholen. De verschillende onderwijsvormen (ASO, TSO, BSO en buitengewoon onderwijs) en graden (eerste, tweede en derde graad) zijn vertegenwoordigd. Bij de pilootscholen zijn er zowel scholen uit een grootstedelijke context als scholen uit kleinere tot grotere gemeenten.

De leerkrachten die het vak (of project) actief burgerschap inrichten, vormen een lerend netwerk waarin wederzijds leren voorop staat. De leerkrachten krijgen hierbij ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdienst. Zij wisselen ervaringen en kennis uit in een veilige ruimte, stellen materiaal open, gaan op lesbezoek bij elkaar, geven elkaar feedback en reflecteren samen over lesgeven over actief burgerschap. Dit lerend netwerk wordt zowel door de betrokken leerkrachten als door de pedagogische begeleidingsdienst als zeer waardevol ervaren.

Algemeen zien leerlingen, leerkrachten, directeurs en ouders de implementatie van actief burgerschap als een sterke meerwaarde. Leerlingen krijgen een stem, leren onderbouwd hun mening beargumenteren en worden gestimuleerd tot actieve betrokkenheid bij maatschappelijke en actuele thema's. Leerkrachten ervaren veel voldoening uit de leerwinst van de burgerschapscompetenties bij hun leerlingen. Directeurs zien de implementatie van actief burgerschap als de meest concrete vertaling van het pedagogisch project van het GO! (samen leren samenleven) op de klasvloer. Ook ouders zijn positief en merken dat hun kinderen onder meer kritischer hun stem laten horen.

2. Het GO! moedigt haar scholen aan om vanaf 1 september 2018 een vak/project actief burgerschap te organiseren zowel in de vrije ruimte als geïntegreerd in de vakken. Vanaf 1 september 2019 streeft het GO! ernaar dat het merendeel van haar scholen -met de invoering van de modernisering secundair onderwijs en de nieuwe eindtermen voor de eerste graad- vanaf het eerste jaar van de eerste graad gradueel de leerlijn burgerschap invoert.
3. a) De leerlijn actief burgerschap is toepasbaar voor alle onderwijsvormen in alle onderwijsgraden van het secundair onderwijs. Het is wel belangrijk dat die leerlijn altijd afgestemd wordt op de beginsituatie en de eigenheid van de school.

Een greep uit het gamma aan inhouden die aan bod komen in het vak (of project) actief burgerschap:

- Gespreksvormen en gesprekstechnieken (filosofisch gesprek, geweldloze communicatie, debattechnieken e.d.)
- Kritische denk- en sociale vaardigheden (mediawijsheid, samenwerkingsmanieren, groepsdynamica, leiderschapstijlen e.d.)
- Inlevingsvermogen

- Ethische casussen
- Conflictmanagement
- Participatieprocessen
- Besluitvormingsmethoden
- Globalisering
- Nationale en internationale uitdagingen voor de democratische samenleving
- Alle aspecten van diversiteit
- Kinder- en mensenrechten
- Betrokkenheid verhogen

b) Secundaire GO! scholen worden gesensibiliseerd over het belang van actief burgerschap en gestimuleerd om dit structureel in te bedden in hun curriculum, hetzij als vak hetzij via een geïntegreerd project.

Aangezien het vak actief burgerschap in de vrije ruimte kan worden georganiseerd, behoort het tot de vrijheid van de school om het al dan niet aan te bieden. De scholen worden hierin wel gestimuleerd en PBD-GO! biedt de scholen de nodige ondersteuning bij de organisatie ervan.

c) De pedagogische begeleidingsdienst van het GO! biedt in het schooljaar 2018-2019 alle secundaire GO! scholen ondersteuning aan voor

1. ...directeurs – In samenspraak met de regiobegeleider -d.i. het aanspreekpunt van de scholengroep- wordt in voorkomend geval een plan van aanpak opgesteld dat rekening houdt met de specifieke noden en context van de school.
2. ...leerkrachten – Drie regionale lerende netwerken (cluster West, cluster Centraal en cluster Oost) ondersteunen de toepassing van de leerlijn in de praktijk.
Het nascholingsaanbod van het GO! voorziet sinds dit schooljaar ook al vorming 'vakdidactiek actief burgerschap'.
3. Er is ook een (online en offline) handboek 'groeiboek actief burgerschap' (voorlopige titel) in de maak dat ten laatste in de eerste week van september gepubliceerd en uitgegeven zal worden. Dit groeiboek bevat o.a. een stappenplan voor een brede burgerschapscultuur op school, een competentiegerichte leerlijn, werkvormen, inspiratiebronnen, praktijkvoorbeelden,...